

DREPTUL DE PROPRIETATE SI MOTIVATIA ECONOMICA

INTRODUCERE

Capitalismul se bazează pe proprietatea privată a indivizilor asupra resurselor de producție și bunurilor produse. Garantarea dreptului de proprietate creează condiții pentru utilizarea resurselor în modalitățile cele mai eficiente.

CONCEPTE

- Dreptul de proprietate
- Economie de piață

OBIECTIVE

Elevii vor:

1. identifica atributele proprietății
2. analiza efectele proprietății asupra alocării resurselor.

MATERIALE

- Fișa de lucru nr. 1 *Dreptul de proprietate*, un exemplar pentru fiecare elev
- Proiecția nr. 1: *Caracteristicile dreptului de proprietate*, folie transparentă
- 50 de agrafe
- 50 de monede de 10 cenți
- spațiu (o suprafață de podea de cel puțin 2,5 m x 2,5 m)

PROCEDEE

1. Distribuți Fișa de lucru nr. 1.
2. Proiectați folia transparentă (Proiecția nr. 1: *Caracteristicile dreptului de proprietate*) și discutați, pe rând, fiecare caracteristică. Precizați faptul că, dacă toate

aceste caracteristici există, atunci piața va asigura alocarea eficientă a resurselor, deoarece, în condiții de echilibru, cererea de bunuri pe piață va indica aprecierea dată de societate bunurilor necesare, iar oferta, costurile pe care aceasta este dispusă să le suporte pentru a dispune de bunurile respective.

3. Explicați elevilor faptul că această activitate reprezintă un exemplu care ne ajută să înțelegem modul în care motivația economică este determinată de dreptul de proprietate.

Solicitați 10 voluntari, care să iasă în fața clasei și să formeze un cerc cu diametrul de cel puțin șase picioare (preferabil mai mare).

Runda 1:

Luati 50 de agrafe și împrăștiati-le pe podea, în interiorul cercului. Explicați elevilor că sarcina lor este să adune agrafele. Pentru aceasta vor avea la dispoziție două intervale de timp. În primul interval, vor fi platiți cu 10 cenți pentru fiecare agrafa adunată, iar în a doua cu 20 de cenți, cu mențiunea că în cel de-al doilea interval se vor aduna numai agrafele care nu au fost adunate anterior. Un interval în care elevii pot aduna agrafe durează 1 minut, timp în care trebuie returnate și agrafele adunate.

4. Verificați dacă toți elevii au înțeles sarcina de lucru, apoi începeți jocul. Elevii vor începe să adune agrafe, cât de repede pot, chiar dacă, inițial, unii vor crede că este mai bine să nu le adune în prima rundă și să aștepte runda a doua. Este suficient ca un singur elev să înceapă să adune agrafe și, imediat, și ceilalți se vor grăbi să facă la fel. Toate agrafele vor fi adunate în prima rundă. Platiți elevilor sumele convenite pentru agrafele pe care vi le returnează.

5. Apoi, desenați pe podea 10 patrate (puteți să desenați cu creta sau să lipiți banda adezivă), câte unul pentru fiecare elev și împarșiați agrafele, astfel încât ele să cadă în interiorul patratelor respective. Precizați elevilor că jocul se va repeta și că veți plăti, din nou, pentru agrafele restituite 10 cenți de agrafa, în prima rundă, 20 de cenți în cea de-a doua.

6. **Runda 2:**

Elevii au voie să adune doar agrafele din interiorul unui singur patrat, cel în dreptul cărui se află. Începeți jocul. Să nu vă surprindă faptul că nu va fi ridicată nici o agrafa. Treceti la runda a doua și plătiți elevii. Cereti-le, apoi, să se întoarcă în bancile lor.

7. Întrebați clasa: **Stiind ca scopul societății este să valorifice cât se poate de mult resursele limitate de care dispune, când ar fi trebuit să fie adunate agrafele (resursele)?**

Răspuns: *În runda a doua, din moment ce atunci se poate obține mai mult din vânzarea resurselor – de doua ori mai mult. Retineti ca acest lucru nu s-a întâmplat de la început, ci abia când jocul s-a reluat.*

8. Întrebați: **Ce a fost diferit a doua oară?**

Răspuns: *A doua oară a existat dreptul de proprietate asupra agrafelor.*

9. Întrebați: **Ce efect a avut existența dreptului de proprietate asupra comportamentului jucătorilor?**

Comentați răspunsurile pe care le dau elevii în felul următor:

Pentru că jucătorii au putut controla activitatea, ei au preferat să adune agrafele în runda a doua. Așteptând, au obținut un beneficiu mai mare. În primul joc, așteptarea i-a costat oportunitatea de a nu aduna nici o agrafa.

10. Faceți analogie între acest joc și vânătoarea de balene (podeaua este “oceanul”, agrafele sunt “balenele”, iar elevii sunt “vânătorii de balene”). Retineti că nimeni nu poate controla numărul balenelor și nici împiedica accesul altor persoane la ele. Dreptul de proprietate nefiind clar definit în cazul balenelor, ele pot fi exploatare în mod abuziv. Cereti apoi elevilor să se gândească la cantitatea de carne de vacă și pui care se consumă zilnic în S.U.A.

11. Întrebați: **De ce nu ne facem griji în legătura cu aceste animale, deși suntem îngrijorați de soarta balenelor?**

Răspunsuri posibile: *Vacile și gainile se află în proprietatea cuiva. Dacă un fermier se așteaptă ca în viitor numărul vitelor să scadă, va cauta să obțină avantaje de pe urma acestui fapt: păstrează vitele pentru a le vinde un pret mai mare, la care se așteaptă în viitor. Astfel, proprietatea privată determină proprietarii să-și vândă resursele atunci când acestea sunt cotate cel mai bine.*

12. Întrebați: **Ce alte resurse au același statut ca și balenele? (Puteți ajuta elevii să răspundă la această întrebare, cu o întrebare suplimentară:**

În proprietatea cui se află aerul dintr-o încăpere?)

Răspunsuri posibile: *aerul, nisipul, animalele salbatice, - vulturii, coiotii, caprioarele, pestii, ratele, tonul etc.*

13. Întrebați: **Ce sugerează jocul de azi despre felul în care aceste resurse ar putea fi utilizate, în absența vreunei intervenții exterioare?**

Răspuns: *Ele ar putea fi epuizate și/sau, dacă judecăm lucrurile din perspectiva unei alocări eficiente, ar fi consumate prea repede.*

Fisa de lucru nr. 1**DREPTUL DE PROPRIETATE**

Garantarea dreptului de proprietate într-o economie de piață reprezintă condiția utilizării eficiente a resurselor

Caracteristicile dreptului de proprietate sunt următoarele:

- Universalitatea

Toate bunurile și serviciile, precum și resursele de producție pot fi obiect de proprietate privată. Proprietarul are dreptul de a utiliza bunurile aflate în proprietate sa, de a ceda sau de a interzice altora utilizarea lor.

- Exclusivitate

Proprietarul are dreptul de a dispune de bunurile sale și de veniturile pe care acestea le asigură.

- Posibilitatea de transfer

Dreptul de proprietate poate fi transferat de la un proprietar la altul.

- Garantare

Dreptul de proprietate este protejat de abuzuri și control din partea unor persoane neautorizate

Proiectia nr. 1

CARACTERISTICILE DREPTULUI DE PROPRIETATE

Universalitatea

Toate bunurile și serviciile, precum și resursele de producție pot fi obiect de proprietate privată. Proprietarul are dreptul de a utiliza bunurile aflate în proprietate sa, de a ceda sau de a interzice altora utilizarea lor.

Exclusivitatea

Proprietarul are dreptul de a dispune de bunurile sale și de veniturile pe care acestea le asigură.

Posibilitatea de transfer

Dreptul de proprietate poate fi transferat de la un proprietar la altul.

Garantarea

Dreptul de proprietate este protejat de abuzuri și control din partea unor persoane neautorizate

Caracteristicile fundamentale ale unei economii de piață

1. PROPRIETATE PRIVATA

2. LIBERA INITIATIVĂ ȘI
LIBERTATE DE ALEGERE

3. INTERES PERSONAL

4. CONCURENȚĂ

5. PIAȚĂ ȘI PREȚURI LIBERE

6. INTERVENȚIE LIMITATĂ
A STATULUI

Fisa de lucru nr. 1**CARACTERISTICILE UNEI ECONOMII DE PIATA**

Numele _____

PROPRIETATE PRIVATA

Resursele de munca, cele naturale și de capital (de exemplu, echipamentele de producție și cladirile unde se desfășoară activități economice), precum și bunurile și serviciile produse în economie se află în proprietatea privată a unor indivizi sau institutii. Există și bunuri aflate în proprietatea statului, însă ponderea proprietății private este mai mare decât a proprietății de stat. Proprietatea privată și statutul legal de persoane fizice sau juridice asigură oamenilor posibilitatea de a obține resurse și de a le utiliza așa cum vor. Limitele puse liberei inițiative sunt minime.

**LIBERA INITIATIVA
SI LIBERTATEA DE ALEGERE**

Întreprinzătorii particulari au libertatea de combina resursele pentru a produce bunuri și servicii și de a vinde produsele pe piață, așa cum hotărăsc ei ca este mai bine. Consumatorii au libertatea de a cumpăra acele bunuri și servicii care le satisfac în cea mai mare măsură trebuințele. Lucrătorii au libertatea să caute orice slujbă pentru care sunt calificați.

**MOTIVATI DE
INTERESUL PERSONAL**

“Mâna invizibilă”, adică forța care guvernează, într-o economie de piață este promovarea de către fiecare individ a interesului personal. Consumatorii urmăresc să obțină satisfacția maxim posibilă prin cheltuirea veniturii de care dispun; întreprinzătorii încearcă să obțină profitul maxim; lucrătorii vor cele mai bune salarii; iar proprietarii diferitelor resurse urmăresc să obțină cel mai bun pret în urma închirierii și vânzării resurselor lor.

CONCURENTA

Concurența sau rivalitatea economică există atunci când cumpărătorii și vânzătorii au libertatea de “a intra pe piață” sau de “a ieși de pe piață” și de a acționa independent. Concurența, nu intervenția statului, asigură puterea economică și limitează posibilele abuzuri de putere ale diferiților agenți economici, care acționează pentru a-și realiza propriile interese.

PIATA SI PRETURILE LIBERE

Într-o economie de piață, mecanismele pieței, nu diferite organe centrale ale statului cu atribuții de planificare, coordonează activitatea economică. Piața este locul unde se întâlnesc cumpărătorii și vânzătorii unui anumit bun sau serviciu. Ei sunt purtători ai cererii, respectiv ai ofertei pe diferite piețe și, în funcție de deciziile lor, se formează prețurile produselor și resurselor. Prețurile, astfel formate, orientează cererea și oferta, întrucât participanții la tranzacții se vor ghida după acestea în acțiunile prin care își promovează interesele.

**INTERVENTIA LIMITATA
A STATULUI**

Economia de piață asigură utilizarea eficientă a resurselor existente. Este o economie care se autoreglează, ceea ce face ca să nu fie necesară o intervenție masivă a statului în economie. Totuși, activitatea economică trebuie reglementată din punct de vedere juridic. În plus, într-o economie de piață există și fenomene nedorite, ale căror consecințe negative asupra situației economice a oamenilor trebuie controlate. De aceea, chiar și într-o economie de piață statul trebuie să joace un anumit rol, însă unul limitat.